

วรรณคดีเสี้ยวสวาด :
ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมสองฝั่งโขง
Seawsawat Literature : Mekong Riverbank
Reflections on Society and Cultural

ศุภิสรา ก้องเกียรติศักดิ์¹
Supisara Kongkiatsakda
สุนทร โพธิสาร²
Souneth Phothisane

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
² ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาวัฒนธรรม
ศิลปกรรมและการออกแบบ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

วรรณคดีเสี้ยวสวาด : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมสองฝั่งโขง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวรรณคดีและศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมสองฝั่งโขงที่ปรากฏในวรรณคดี แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วรรณคดีเรื่องเสี้ยวสวาด ฉบับสำนวนลาว, สำนวนล้านนาและสำนวนอีสาน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ วรรณคดีเสี้ยวสवादสำนวนลาว ปรีวรรตโดย สีลา วีระวงส์, สำนวนล้านนา ปรีวรรตโดยนิรมล เกิดมงคล และ สำนวนอีสานเรียบเรียงโดย ขุนพรมประศาสน์ เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการวิเคราะห์ประวัติวรรณคดีเรื่องเสี้ยวสवादและแบบบันทึกการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องเสี้ยวสवादทั้ง 3 สำนวน นำเสนอข้อมูล โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลจากการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาของวรรณคดีเรื่องเสี้ยวสवादทั้ง 3 สำนวน สันนิษฐานว่าแต่งโดยนักปราชญ์ชาวลาวระหว่างปี ค.ศ. 1642 – 1643 สมัยพระเจ้าสุริยวงศา ธรรมิกราช รูปแบบการแต่งฉบับสำนวนลาว แต่งเป็นร้อยแก้ว ฉบับสำนวนล้านนา แต่งเป็นร้อยแก้วสำนวนเทศน์และฉบับสำนวนอีสานแต่งเป็นร้อยกรองเนื้อหาพัฒนาจากนิทานชาดกจัดเป็นวรรณคดีประเภทคำสอน จุดมุ่งหมายการแต่งเพื่อสั่งสอนประชาชน ,ใช้เป็นแบบเรียนภาษาลาวสำหรับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมสองฝั่งโขงที่ปรากฏในวรรณคดีนั้น ด้านการเมืองการปกครอง แสดงให้เห็นภาพความเป็นจริงในชีวิตของผู้อยู่ใต้การปกครอง, ด้านกฎหมายในแต่ละมาตราจะเป็นข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนจริง ๆ ใช้เบญจศิลป์และอุบาสกศิลป์ เป็นหลักคำสอนขั้นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนมาสอดแทรกในกฎหมาย, ด้านครอบครัว ความเป็นอยู่แบบครอบครัวรวม, ด้านการประกอบอาชีพ ปรากฏอาชีพด้านฝีมือประเภทช่าง อาชีพค้าขายและอาชีพรับราชการในราชสำนัก,ด้านความเชื่อเป็นเรื่องผลกรรมและบุญคุณ และด้านศีลธรรม เป็นเรื่อง เบญจศิลป์ (ศีลห้า) และอุบาสกศิลป์ (ศีลแปด)

คำสำคัญ: วรรณคดีเสี้ยวสवाद, ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม, สองฝั่งโขง

Abstract

Seawsawat Literature: Mekong Riverbank Reflections on Society and Cultural aims to study the background and rational of Seawsawat literature and the social and cultural reflections appeared in Seawsawat literature. The source data in this study includes the Seawsawat literature in Lao language, Lanna language and Isan language. The target groups are the Seawsawat literature transliterated into Lao by Sila Weerawong, the Seawsawat literature transliterated into Lanna by Niramol Kerdmongkol, and the Seawsawat literature in Isan language complied by Kun Promprasart. The tools used in this study are the root cause analysis of Seawsawat literatue history and social and culture reflections appeared in the three versions of Seawsawat literature. The results then were presented by using the descriptive analysis.

The results reveal that: According to the study of history of Seawsawat literatue in Lao, Lanna and Isan, it was found that there was found that the literature was assumed to be written by Lao philosopher in between 1642-1643 during the period of King Suriyavong-satammiggaraj.

The style of writing in Lao was in prose. In Lanna language was composed while the Isan version was written in prose. The content of Seawsawat literature was based from a tale developed from the Jataka stories The literature was considered as the monks would give a sermon of this type of literature in order to teach the people. It was also for the use of educational Lao. The study of social and cultural reflections on both sides of the Mekong River The literature of Seawsawat showed about the politics and ruling system during the King

Suriyavongsatammiggaraj and well-connected to the reality of people lives. That the legal during King Suriyavongsatammiggaraj each article was all about the regulations involving people way of like. It used the five precepts and the eight precepts which both are the principal teaching connected to the livelihood of Buddhists. The aspect was family. During such period of time, people lived in a collective family. The aspect is the profession. In Seawsawat literature, many professions related to craftsmanship were found, as well as the professions of merchants and governmental servants in the royal palace. The aspect is belief. It was found on the results of good karma and bad karma. The morality was revealed that the five precepts and the eight precepts.

Keywords: Seawsawat Literature, Society and Cultural Reflection, Mekong Riverbanks

1. บทนำ

มนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์สังคมจึงมีการเป็นอยู่ร่วมกัน เป็นกลุ่ม เป็นชุมชนมีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมีการรักษาผลประโยชน์ในหมู่คณะ เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันจำนวนมากจึงจำเป็นต้องมีกฎกติกา ระเบียบปฏิบัติที่ใช้ในการอยู่ร่วมกันเพื่อให้สังคมที่อยู่เกิดความสุขสงบ เรียบร้อย ดังที่ สมยศ พุ่มหว่า ได้กล่าวว่า “สังคม” หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันเป็นคณะเดียวกันมีการกระทำต่อกันที่เป็นการเสนอสนองประโยชน์ของกันและกัน (สมยศ พุ่มหว่า, 2534) หากแนวทางในการปฏิบัติที่ใช้ร่วมกันของคนในสังคม ได้ถือปฏิบัติแล้วทำให้สังคมเจริญงอกงาม และยังถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตลอดโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงจะกลายเป็นวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ ดังที่ สาโรช บัวศรี ได้ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” คือความดีงามในชีวิตมนุษย์ที่ตกทอดจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง ปรากฏในรูปแบบต่างๆ

เช่น ศิลปกรรม มนุษยศาสตร์ การช่างฝีมือ เป็นต้น (สาโรช บัวศรี, 2548) สอดคล้องกับความคิดของ สุพัตรา สุภาพ ซึ่งกล่าวถึงวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมมีความครอบคลุมทุกอย่างที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ประกอบด้วยความรู้ความเชื่อ ศิลปะ ศิลธรรม กฎหมาย ประเพณีวิทยาการ เป็นต้น

จากความหมายของคำว่า “สังคม” และ “วัฒนธรรม” ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันของสังคมและวัฒนธรรมที่ว่า วัฒนธรรมทำให้เห็นความแตกต่างเป็นเสมือนเครื่องหมายระหว่างกลุ่มสังคมเพราะสมาชิกในสังคมเดียวกันจะมีพฤติกรรมต่าง ๆ แบบเดียวกัน ดังนั้น สังคมและวัฒนธรรมแม้จะไม่ใช่อะไรเดียวกันแต่ก็จะอยู่คู่กันเสมอ เนื่องจากสังคมคือกลุ่มชนที่รวมกันอยู่อย่างมีระเบียบภายใต้วิถีชีวิตแบบใด แบบหนึ่ง ส่วนวัฒนธรรมคือแนวพฤติกรรมที่คนแต่ละกลุ่มยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาดังที่ อมรา พงศาพิชญ์ ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมและวัฒนธรรมไว้ว่า สังคมและวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญของความเป็นอยู่เป็นสองสิ่งที่ยากจะแยกออกจากกันไม่ได้และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างลึกซึ้งสิ่งที่แยกสังคมหนึ่งว่าจะแตกต่างจากอีกสังคมหนึ่งก็คือ วัฒนธรรม ในขณะที่วัฒนธรรมก็เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมและจิตใจมนุษย์ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยประสานและผูกมัดไว้ในสังคมเดียวกันเป็นสิ่งที่ช่วยให้โครงสร้างของสังคมคงอยู่เพราะเป็นการเสริมสร้างความผูกพันทางจิตใจของหลายๆ คนเข้าไว้ด้วยกัน (อมรา พงศาพิชญ์, 2540)

วรรณคดีจัดว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมสมัยนั้นทั้งยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอีกด้วยเนื่องจากตัวบทของวรรณคดีจะสื่อให้ผู้อ่านรู้ถึงเรื่องราวในอดีตเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ความคิด วิถีชีวิต ของผู้คนในสังคม จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง (ประเสริฐ ณ นคร, 2543) สอดคล้อง ชุตินา สัจจานนท์ ที่ว่า “ไม่มีมนุษย์ผู้ใดอยู่คนเดียวโดยไม่มีสังคมได้ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมผู้เขียนวรรณคดีเป็นมนุษย์คนหนึ่งจึงมีสัมพันธ์ในสังคม ย่อมได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วมสังคมทั้งทางลบและทางบวก ดังนั้นผู้เขียนวรรณคดีจะสื่อภาพสังคมในสมัยนั้น ทั้งทางลบและทางบวก

ให้แก่ผู้อ่านเสมอ” (ชุดิมา สัจจานนท์, 2543) ด้วยเหตุนี้เองวรรณคดี จึงเปรียบเสมือนกระจกส่องสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของมนุษย์และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำหน้าที่สะท้อนให้เห็นภาพความเป็นไปของคนในสังคม ช่วงเวลาที่ผู้เขียนสร้างวรรณคดีนั้นขึ้น

วรรณคดีเสี้ยวสวาดเป็นวรรณคดีประเภทคำสอนเรื่องหนึ่งที่มีต้นฉบับจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สันนิษฐานว่าแต่งในสมัยอาณาจักรล้านช้าง ซึ่งแพร่หลายในดินแดนทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เนื้อหาในวรรณคดีนอกจากจะสอดแทรกหลักธรรมในพุทธศาสนาแล้ว ยังมีเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนค่านิยมของชาวไทยและลาวสองฝั่งโขงอีกด้วย (ระวีวรรณ อินทร์เหยม, 2524) นิยมบันทึกลงบนใบลาน ปัจจุบันมีผู้ปริวรรตจากอักษรธรรมและอักษรไทยท้องถิ่นมาเป็นอักษรไทยกลางนักวิชาการ นักเขียนทั้งในประเทศไทย และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ปริวรรต เอกสารอักษรลาวโบราณ ซึ่งจารบนใบลานมาเป็นตัวหนังสือลาวปัจจุบัน มะหาสีลา วีระวงส์ นักเขียนและนักประวัติศาสตร์ลาว ได้กล่าวว่า “วรรณคดีเรื่อง เสี้ยวสวาด นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาเพราะใช้เป็นแบบเรียนแล้วยังเป็นเอกสารให้ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์และวัฒนธรรมลาว ทำให้คนลาวเกิดความเลื่อมใสในศิลปวัฒนธรรมลาวและความรักชาติด้วย”(สีลา วีระวงส์, 2516) สอดคล้องกับ จารูวรรณ ธรรมวัตร ได้กล่าวว่า “ลักษณะคำสอนในวรรณคดีเรื่องเสี้ยวสวาดมีการดำเนินเรื่องสองลักษณะ เช่นเดียวกับเรื่องเฉลียวฉลาด คือ เป็นคำสอนที่มีทั้งการสอนโดยตรงที่ไม่ได้ยกนิทานมาเล่าประกอบและการสอนโดยการยกนิทานที่เป็นปริศนาธรรมขึ้นมากล่าวเพื่อให้เกิดข้อสงสัยก่อนที่จะยกนิทานข้อนี้ขึ้นมากล่าวอธิบายปัญหาหรือข้อสงสัยต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดและเห็นคล้ายตาม” (จารูวรรณ ธรรมวัตร, 2522)

นอกจากนี้ยังมีผู้สนใจทำวิจัยเกี่ยวกับวรรณคดีเสี้ยวสวาด โดยได้ผลสรุปแตกต่างกันไป เช่น (กิตติรัตน์ ยศธรสวัสดิ์, 2547) ได้สรุปว่า “วรรณคดีเรื่องเสี้ยวสวาด

เป็นวรรณคดีคำสอนซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการอบรมสั่งสอน เพื่อให้ผู้ฟังและผู้อ่านรู้จักหลักธรรมไปใช้ช่วยในการขัดเกลาจิตใจและอบรมบ่มนิสัย ให้รู้จักผิดชอบชั่วดีด้วยการสอดแทรกคำสอนต่าง ๆ และ (นิรมล เกิดมงคล, 2542) ได้ให้ข้อสรุปว่า “เป็นวรรณคดีคำสอน ที่ให้อุทาหรณ์ แง่คิด และคติสอนใจทั้งทางโลกและทางธรรม มุ่งสอนบุคคลหลายระดับ ตั้งแต่กษัตริย์ไปจนถึงประชาชนและสอนเรื่องต่างๆ ไว้หลายด้าน ชวนให้คิดวิเคราะห์ทั้งด้านการเมือง การปกครอง การเศรษฐกิจ รวมทั้งให้ความรู้ในเรื่องราวของชีวิตและสังคมได้อย่างลึกซึ้งจึงเสมือนว่าเป็นวรรณคดีทำหน้าที่คอยควบคุมจิตใจและควบคุมสังคมเพื่อให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข”

จากการศึกษาเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า วรรณคดีเรื่องนี้มีที่น่าสนใจหลายประการกล่าวคือ เนื้อหาในคำสอนมุ่งสอนบุคคลหลายระดับและสอนในเรื่องต่าง ๆ หลายด้าน อีกทั้งการสอนนั้นไม่ได้เป็นการสอนโดยตรง แต่จะสอนโดยผูกเรื่องเป็นนิทานทั้งที่เป็นนิทานเรื่องเดียวและนิทานซ้อนนิทานและใช้วิธีการเสนอคำสอนผ่านพฤติกรรมของตัวละครทั้งที่เป็นคนและสัตว์ ซึ่งต้องตีความในเชิงสัญลักษณ์เพื่อจะได้เข้าถึงแนวคิดคำสอน

จากทฤษฎีต่างๆของนักวิชาการที่ได้กล่าวมาข้างต้น วรรณคดีเรื่องเสียวสวาทมิใช่เป็นเพียงบทประพันธ์ที่แต่งขึ้นเพื่อความเพลิดเพลินทางใจเท่านั้นแต่ยังมีคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปของสังคมและวัฒนธรรม 2 ประการคือ 1) เป็นหลักฐานที่เปิดเผยให้ทราบว่า สภาพของสังคมและวัฒนธรรมในสมัยยุคนั้นมีลักษณะอย่างไร เป็นความรู้ที่ผู้อ่านสามารถนำไปใช้ในด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์และสังคมวิทยา 2) เป็นเครื่องชี้ให้เห็นในสังคมประเพณีปฏิบัติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม ตามที่สังคมปรารถนา วรรณคดีเรื่องเสียวสวาทจึงทำหน้าที่เสมือนกลไกที่คอยควบคุมความสงบของสังคม ผู้อ่านจะทราบถึงสิ่งที่เป็นค่านิยมของสังคมนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของอุปนิสัยใจคอของคนในสังคมนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสังคมสองฝั่งโขง (ลาว-ไทย) นั้น มีมาตั้งแต่อดีตเห็นได้จากสมัยที่ยังเป็นอาณาจักรล้านช้าง (อีสาน-ลาว) และ ล้านนา (ไทย) อยู่

นั้น แต่เดิมมีความใกล้ชิดกันมากโดยเฉพาะในรัชสมัยของพระเจ้าโพธิสาลราชแห่งล้านช้าง (พ.ศ. 2063 - พ.ศ. 2090) (ธวัช ปุณโณทก, 2526) นับได้ว่าเป็น รัชสมัยแห่งความรุ่งเรืองในด้านศิลปะและวรรณคดีต่างๆ ในด้านพระพุทธศาสนานั้น อาณาจักรล้านช้างได้มีการประกาศห้ามบูชาผีต่างๆ และส่งเสริมพระพุทธศาสนา ด้วยความเลื่อมใส มีการรับอิทธิพลด้านพุทธศาสนาจากอาณาจักรล้านนา โดยเฉพาะการใช้อักษรธรรมล้านนาเป็นเครื่องมือศึกษาพระพุทธศาสนา (อักษรธรรมดังกล่าวนี้ได้พัฒนาเป็นอักษรลาวในเวลาต่อมา)นอกจากนี้อาณาจักรล้านช้างยังได้มีความสัมพันธ์ทางด้านเครือญาติกับอาณาจักรล้านนาผ่านการอภิเษกสมรสระหว่างเครือญาติของทั้งสองฝ่ายอีกด้วย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับแสวงหารวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูล เนื้อหาทางการศึกษาการวิจัยทางเอกสาร (documentary research) โดยใช้แบบบันทึกการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์เรื่องเสี้ยวवादและแบบบันทึกการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องเสี้ยวवादทั้ง 3 ส่วน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร แบ่งเป็นเอกสารขั้นต้นและเอกสารชั้นรอง ได้แก่ เอกสารขั้นต้น ได้แก่ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับล้านช้าง (ลาว-อีสาน) และล้านนา (ไทยเหนือ) เอกสารเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องเสี้ยวवाद และเอกสารเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม เช่น ประวัติศาสตร์ล้านช้าง ประวัติศาสตร์ล้านนา พงศาวดาร ไบบอกรสารตรา และต้นฉบับวรรณคดีเรื่องเสี้ยวवाद ฉบับล้านนา ลาว ส่วนล้านนาและส่วนอีสาน และเอกสารชั้นรอง ได้แก่ เอกสารงานวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีเสี้ยวवाद ที่มีผู้ทำการศึกษามาก่อนหน้าแล้ว จำนวน 4 เล่มและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายลาว และสังคมสมัยล้านช้าง จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ 1) วิทยานิพนธ์ เรื่องเสี้ยวवाद: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ โดย ธีรวิวัฒน์ อินทร์แหยม 2) วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาคคุณค่าของวรรณกรรมอีสานเรื่องเสี้ยวवादโดย นางลักษณ์ ขุนทวี 3) วิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องเฉลียวฉลาด ฉบับล้านนาโดย นิรมล เกิดมงคล 4) วิทยานิพนธ์เรื่อง

เสียวสวาด (เขลิยวลลาด) : การเปรียบเทียบฉบับล้านนากับฉบับอีสานเชิงคติชนวิทยาโดย กิติรัตน์ ยศธรรสวัสดิ์ 5) วิทยานิพนธ์ เรื่อง กฎหมายโบราณลาว : สังคมลาวปี ค.ศ. 1353-1695 โดย โสภี อุ่นทะยา และ 6) วิทยานิพนธ์เรื่อง สังคมล้านช้าง ตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 21 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 23 โดย ปิยฉัตร สินธุสะอาด จากนั้นจึงรวบรวมและประมวลผลข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์ตามขั้นตอนกระบวนการและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการศึกษาดังกล่าวมา บันทึกการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องเสียวสวาด ด้านการเมืองการปกครอง ด้านกฎหมาย ด้านการประกอบอาชีพ ด้านครอบครัว ด้านความเชื่อและด้านศีลธรรม มาพิจารณาร่วมกับข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสาร

2. ผลการวิจัย

- ประวัติความเป็นมาของวรรณคดีเรื่องเสียวสวาด ด้านที่มาของเรื่องสันนิษฐานว่าเดิมเป็นวรรณคดีประเภทมุขปาฐะเล่าสืบต่อกันมาจนมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร พระอริยานุวัตร เขมจารี ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องนี้ว่า น่าจะแต่งมาเมื่อพันกว่าปีที่แล้ว และได้จารด้วยตัวอักษรไทยน้อย เช่นเดียวกับ สีลา วีระวงส์ ได้ให้ข้อสันนิษฐานว่า วรรณคดีเรื่องนี้เป็นวรรณคดีที่มีอายุหลายร้อยปีและน่าจะแต่งขึ้นในสมัยของพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 โดยแต่งเป็นถ้อยคำสำนวนธรรมบางตอนเป็นกลอนฉันทลักษณ์และกลอนร้อยแปด ซึ่งจารึกด้วยอักษรธรรม (กิแดง พอนกะเสิมสุข, 2537) เมื่อชาวล้านช้างรับอิทธิพลและแนวคิดจากพุทธศาสนา จึงได้มีการดัดแปลงนิทานชาวบ้านมาเป็นเรื่องชาดก โดยแทรกแนวคิดเรื่องพระโพธิสัตว์การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร เสียวสวาดจึงเป็นนิทานชาดก ชาดกเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอดีตชาติของพระพุทธเจ้า ชาดกเข้าสู่ดินแดนประเทศไทยในราวพุทธศตวรรษที่ 17-18 ดังมีหลักฐานปรากฏในจารึกวัดศรีชุม ซึ่งเป็นจารึกภาพชาดกต่าง ๆ เชื่อกันว่ามีมานานก่อนตั้งอาณาจักรสุโขทัย และก่อนสถาปนาราชวงศ์พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ชาดกเข้าสู่ล้านนาพร้อมกับพุทธศาสนา

ในยุคทองของพุทธศาสนาและวรรณคดีล้านนาราว ๆ พ.ศ. 2060-2066 เมื่อพระเจ้าโพธิสาลราชแห่งล้านช้างได้อภิเษกสมรสกับพระธิดาของพระเจ้าเกษเกล้ากษัตริย์เชียงใหม่ และได้นำพระไตรปิฎก ตลอดจนพระสงฆ์จากเชียงใหม่เข้าสู่ดินแดนล้านช้างเป็นจำนวนมาก ต่อมาราว พ.ศ. 2090 พระเจ้าไชยเชษฐาโอรสของพระเจ้าโพธิสาลราช ก็ได้นำเอาวรรณคดีชาดกและช่างฝีมือจากเชียงใหม่เข้าสู่ล้านช้างอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้เองล้านช้างจึงได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากล้านนาและอีสาน สืบทอดจากล้านช้างอีกต่อหนึ่ง

ด้านเนื้อหาวรรณคดีเรื่องเสียวสวदनัน สันนิษฐานว่าเป็นนิทานที่พัฒนาจากนิทานชาวบ้านมาเป็นนิทานชาดก ในตอนต้นของแต่ละสำนวนจะมีการกล่าวถึงพระพุทธเจ้าลงมาเทศนาสั่งสอนพระอานนท์ (สีลา วีระวงส์, 2516) ส่วนมากผู้แต่งจะยกสุภาษิต คำสอนขึ้นมาแล้วจะเล่านิทานเป็นการอธิบายภาษิตหรือคำสอนนั้น ๆ นิทานที่ยกมาส่วนใหญ่มาจากคัมภีร์ธรรมบท หรือคัมภีร์มัจฉกถาปิณี ส่วนเค้าโครงเรื่องได้รับอิทธิพลจากนิทานเรื่องนางตันไทร นิทานอาหรับราตรีหรือพันหนึ่งทิวาของอินเดียนั่นเอง สอดคล้องกับ (ขุนพรหมประศาสน์, 2510) ได้กล่าวว่า วรรณคดีเรื่องเสียวสวาดจัดเป็นวรรณคดีคำสอน ซึ่งยกนิทานทั้งทางโลกและทางธรรมมาประกอบอย่างเป็นเหตุเป็นผล ด้วยการสอดแทรกหลักธรรมในพุทธศาสนา ตลอดจนวิธีการดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ลงในนิทาน โดยมีตัวละครในเรื่องทำหน้าที่เป็นผู้เล่าด้วยการยกนิทานที่มีคติสอนใจมาประกอบคำสอนในเรื่องที่เล่า และมีลักษณะเป็นนิทานสุภาษิตผสมกับปรีศนาธรรม เป็นวรรณคดีที่ประเทืองปัญญาและให้คุณค่าทางอารมณ์ สำหรับด้านผู้แต่งสันนิษฐานว่าหนังสือวรรณคดีเรื่องเสียวสวาดแต่งขึ้นในสมัยของสมเด็จพระสุริยวงศาธรรมิกราชระหว่าง ค.ศ.1642 – 1643 (พ.ศ.2185 – 2186) นี้เนื่องจากหลักฐานประการแรกในปี ค.ศ.1641 (พ.ศ.2184) ตามประวัติศาสตร์มีเหตุการณ์คำชาวฮอลันดาชื่อวันวุสทอฟ ได้เข้ามาในนครเวียงจันทน์ ทูตการค้าคนนี้ได้นำกลองสองทางไกล (กลองหน้าเลน) มาด้วยและมอบให้ เจ้าอาวาสวัดธาตุพนมได้เป็นที่ระลึก กลองสองทางไกลนั้นมีลักษณะเลนส์เป็นแก้วหนา ๆ ซึ่งคำว่าเลนส์ ดังกล่าวมาจากภาษา

อังกฤษดังปรากฏในเนื้อหาวรรณคดีเรื่องเสียวสวาดตอนแรกกล่าวถึงท้าวเสียวสวาดได้ออกไปค้าขายกับนายสำเภาชาวต่างประเทศ แล้วเห็นนายสำเภาเอาแก้วหน้าเลน ออกส่องดูทางเดินเรือดังนี้

“แต่นั้นนายสะเพา ก็บายเอายังดูแก้วแล้วย้ายออกไปเลยไปเขาก็เอา
ยังแก้ว “หน้าเลนส์” ออกมาแยงซ่อมเบ็งชัตฤกษ์ (ส่องเบ็งดาว)” (สีลา วีระวงส์,
2516)

หลักฐานประการที่สองเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ค้าชาวฮอลันดาได้เข้ามา
ถึงนครเวียงจันทน์ได้กล่าวในหนังสือ (France Asie) (สัมภาษณ์ราชอาณาจักรลาว)
ซึ่งทางราชการลาวได้จัดพิมพ์ในเมื่อ ค.ศ.1956 (พ.ศ.2499) ในหนังสือได้กล่าวถึง
การเดินทางของวันุสทอฟ (Van Wusthoff) พ่อค้าชาวฮอลันดาที่ได้เดินทางมาถึง
เมืองเวียงจันทน์ในปี ค.ศ.1641 (สมัยพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช) สอดคล้องกับ
เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทยตรงกับสมัยเดียวกันกับแผ่นดินสมเด็จพระ
นารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยาได้ส่งเจ้าพระยาโกษาธิบดี (ปาน) ให้เป็นราชทูต
ออกไปประเทศฝรั่งเศสกับพ่อค้าชาวฝรั่งเศส ซึ่งในช่วงนั้นอาณาจักรล้านช้างเป็น
อาณาจักรที่มีความเจริญรุ่งเรืองจึงทำให้มีการติดต่อด้านการค้าทั้งกับประเทศไทย
และประเทศต่าง ๆ ทางยุโรป เป็นช่วงยุคทองของทั้งสองประเทศคือไทยสมัย
พระนารายณ์มหาราชและลาวสมัยพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชจึงทำให้เกิดการ
แลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ ระหว่างกันรวมถึงการแลกเปลี่ยนทางวรรณคดีด้วย

หลักฐานประการสุดท้าย สีลา วีระวงส์ สันนิษฐานว่า ในสมัยพระเจ้า
สุริยวงศาธรรมิกราชเป็นยุคที่เพิ่งได้รับอิสรภาพหลังจากการที่ตกอยู่ใต้อาณาของ
พม่าจนถึง 24 ปี และในสมัยของพระองค์เป็นยุคสมัยที่กำลังฟื้นฟูสภาพสังคม
การเมืองและวรรณคดีของชาติได้ทัดเทียมอารยประเทศ และที่สำคัญในเนื้อหาของ
วรรณคดีเรื่องเสียวสวาดตอนหนึ่ง สอดแทรกนิทานเรื่องศิลปะศิลปแปดข้อความจาก
นิทานเรื่องศิลปะศิลปแปดสอดคล้องกับข้อความในกฎหมายพระธรรมศาสตร์ในสมัย
พระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชที่กำหนดข้อกำหนดตามพระวินัยของพระสงฆ์ออกเป็น
5 ห่อง (ปิยฉัตร สันธูสะอาด, 2540) จากร่องรอยของกฎหมายพระธรรมศาสตร์ที่

ปรากฏในวรรณคดีเรื่องเสียวสวาด แสดงให้เห็นว่าได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายในสมัยพระสุริยวงศาธรรมิกราช จึงมีความเป็นไปได้ว่า วรรณคดีเรื่องเสียวสวาด น่าจะแต่งในสมัยนี้

รูปแบบการแต่งต้นฉบับสำนวนลาวแต่งเป็นร้อยแก้ว บันทึกลงบนใบลานหรือเรียกว่าจารึกด้วยอักษรธรรมมีทั้งหมด 10 ผูกใบลานผูกหนึ่งๆ จะมีประมาณ 21 ใบ ฉบับที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาจะเป็นฉบับที่ปริวรรตจากอักษรธรรม มาเป็นอักษรลาวปัจจุบันผู้ปริวรรตคือ สีลา วีระวงส์ ฉบับสำนวนล้านนาบันทึกลงในใบลานจารด้วยตัวอักษรพื้นเมือง หรืออักษรธรรมล้านนาเป็นสำนวนร้อยแก้ว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชาวล้านนานิยมจารด้วยอักษรพื้นเมืองหรืออักษรธรรมมาตั้งแต่ปลายราชวงศ์มังราย ควบคู่กับอักษรไทยฝักรวมและต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 21 ความนิยมในการใช้ตัวอักษรพื้นเมืองเริ่มมีมากขึ้น ดังปรากฏในหลักฐานว่า สมัยพระเจ้าติโลกราช (ช่วงประมาณ ปี พ.ศ. 1985-2030) พระองค์ทรงอุปถัมภ์พุทธศาสนาเถรวาทลังกาวงศ์และในขณะเดียวกันก็มีการศึกษาบาลีพระธรรมวินัยอย่างแตกฉาน ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการสังคายนาพระไตรปิฎกขึ้นเป็นครั้งแรกในอาณาจักรล้านนาที่วัดเจตีย์เจ็ดยอต เมื่อปีพุทธศักราช 2020 โดยใช้อักษรพื้นเมืองหรืออักษรธรรมล้านนาจารคัมภีร์ทางศาสนา (ประเสริฐ ณ นคร, 2526) ฉบับสำนวนอีสานของ ขุนพรหมประศาสน์ นำมาเรียบเรียงเป็นคำกลอน เมื่อ พ.ศ. 2476 ได้จากวัดมหาวนาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จารด้วยอักษรไทยน้อยเป็นภาษาไทยถิ่นอีสานสำนวนร้อยแก้ว ผู้วิจัยใช้ฉบับโรงพิมพ์ศิริธรรม จังหวัดอุบลราชธานี จัดพิมพ์ขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2510 เป็นอักษรไทยกลางภาษาไทยถิ่นอีสานสำนวนร้อยกรอง

จุดมุ่งหมายของการแต่งวรรณคดีเรื่องนี้เพื่อให้พระภิกษุนำไปใช้ในการอ่านให้ชาวบ้านฟังในการ “จันเือนดี” (การที่ผู้มาร่วมงานศพอยู่เป็นเพื่อเจ้าภาพในเวลากลางคืนหลังจากที่เผาศพแล้ว) เนื่องจากเนื้อหานอกจากจะสอดแทรกหลักธรรมในพุทธศาสนาแล้ว ยังมีเรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนค่านิยม ของชาวไทยและลาวสองฝั่งโขงอีกด้วยซึ่งในอดีตผู้คนนอกจากนี้ยังใช้เป็นแบบเรียนภาษาลาวสำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาและเป็นเอกสารให้ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์และวัฒนธรรมลาว ทำให้คนลาวเกิดความเลื่อมใสในศิลปวัฒนธรรมลาวเพราะคำสอนที่ปรากฏในวรรณคดีมีส่วนกำหนดบรรทัดฐานอันเป็นแนวประพฤติของชนชาวลาวโดยทั่วไป เพื่อความเป็นระเบียบสงบสุขในสังคม

2. ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมสองฝั่งโขงที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่อง เสียวสวาด

ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับสังคมตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าการเขียนเปรียบเสมือนบุคคลสามคนที่รวมอยู่ในคนเดียวกันคือนักประพันธ์เป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นและเป็นพลเมืองของสังคมในฐานะที่นักเขียน เป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมสมัยนั้นทั้งทางด้านวัฒนธรรมขนบประเพณีศาสนาปรัชญาหรือการเมืองไม่มากนักน้อยสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนกำหนดโลกทัศน์ของเขา (วิทย์ ศิวะศรียานนท์, 2544) สำหรับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมสองฝั่งโขงที่ปรากฏในวรรณคดีทั้ง 3 สำนวนสรุปจากการศึกษาได้ว่า **ด้านการเมืองการปกครอง** เนื้อหาของวรรณคดี แสดงให้เห็นภาพการเมืองการปกครองในสมัยพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชและเชื่อมโยงให้เห็นสภาพความเป็นจริงในชีวิตของผู้ผู้อยู่ใต้การปกครองได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ลาวควบคู่กับวรรณคดีพบว่า ในสมัยพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช สภาพสังคมยังเป็นระบบมูลนาย ไพร่ ทาส ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏจึงประกอบด้วยกลุ่มชนหลายชนชั้น ระบบการเมืองการปกครองก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้นอย่างชัดเจน อันนำมาซึ่งปัญหาการเอารัดเอาเปรียบกดขี่ข่มเหงกันระหว่างชนชั้นปกครองกับชนชั้นใต้ปกครอง โดยนัยทางการเมืองชนชั้นใต้ปกครองอาจไม่มีสิทธิร้องขอความเที่ยงธรรมจากผู้ที่มีอำนาจได้ ในวรรณคดีเรื่องเสียวสวาด สะท้อนให้เห็นถึงการเอารัดเอาเปรียบและการกดขี่ข่มเหงของชนชั้นปกครองกับชนชั้นล่างหลายเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพระยากับชนชั้นปกครอง จะมีความสัมพันธ์กันในด้านหน้าที่การงานจากนิทานในวรรณคดีหลายเรื่อง แสดงให้เห็น ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความไม่ไว้วางใจในความไม่รอบคอบของผู้บังคับบัญชา ซึ่งเกิดจากเหตุการณ์สั่งฆ่าผู้ไม่มีความผิด

เมื่อนั้น	พระบาทไท้	หลงเชื่อคำทูล
	โดยโทโส	ไปสวนเจนแจ้ง
เลยลวด	โองการให้	หาขันเพขมฆาต
ให้เอา	ไปเช่นข้า	มันม้วยมิ่งมรณ ว่านา
	ความซอดฮู้	ฮอดท่านภูบาล
พระจึง	ทันตัวมา	ไต่ถามถึงข้อ
หยิ่งสุ	จึงขึ้นดื้อ	คำกูต้านสั่ง
	เพชฌฆาตไหว้	แกลงแจ้งแห่งคดี
บอกว่า	ขัดท่าทาง	ทั้งสี่ปักกะตุ
	นายทวารบาล	บ่ยอมไขให้
โยก	ขัดขวางซ้ำ	สำแดงชี้แจ้ง
บอกว่า	พระบาทเจ้า	ฟังข้างฝ่ายเดียว
เมื่อนั้น	ภูวนาถเจ้า	ฮู้ฮ้าวอนเห็น
	สมความเขา	กล่าวเตือนจริงแท้
พระจึง	โองการให้	ไลพราหมณ์ปละปล่อย
	มาเชิงหน้า	จากไซ้ไต่ถาม
	พราหมณ์ผู้เฒ่า	แสนที่ตีใจ
พาทีทูล	แต่ตอนกกไก่	
ขานไขข้อ	ความจริงแจ้งทั่ว	
บ่มี	อำเนื่อนไว้	ไขถ้วนชูประการ
เมื่อนั้น	พระบาทไท้	ถามสอบโจทะโก
สั่งจึง	หาความจา	ว่าพราหมณ์ทำฮ้าย
มันก็	เหม็ดทางสู้	ขอยอมน้อมอ่อน
ขอแก้	พระยาเกล้า	กูร์ณาข้าผู้ทรา
	พระบาทไท้	ชักไล่เดิมา
โตหาก	ตกหลุมเล็ก	แทบมรณาเมี้ยน

	พราหมณ์เป็นผู้	มีคุณครมมาก
ใจจึง	หลบตัวตั้ง	หาฮ้ายใส่เขา
มันกล่าวแก้	บอกว่าเคื่องหลาย	
หมายความว่า	คนกับสัตว์	ต่างแนวนามเชื้อ
	เห็นพราหมณ์เฝ้า	เอาสัตว์ขึ้นก่อน
	จึงเคียดแค้น	หมายแก้แค้น แท้แล้ว
เมื่อนั้น	พระบาทเจ้า	ตรัสต่อเสนา
บอกว่า	มันเป็นคน	บาบแข็งแรงแฮ้าย
	เนรคุณหน้า	แถมอาฆาตใหญ่
ควรแก้	ตัดโทษให้	มันม้วยมิงมรณ
ท่ที่ว่า	มันฮ้าย	สารภาพโดยดี
ให้เอา	โตมันจำ	ตลอดจนวายม้วย
สูง	เอามันเขียน	หลังลายดุงง่อน
	แล้วจึงใส่ส่งให้	ไปเข้าที่ขัง เทียวนา

(ขุนพรมประศาสน์, 2510, หน้า 77-79)

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างพระยากับนักบวชจะมีความสัมพันธ์กันในด้านศาสนา นักบวชในเรื่อง หมายถึง พระภิกษุและฤาษี ซึ่งมีความสัมพันธ์ในนิทานที่ปรากฏ ก็จะเป็นเรื่องความสัมพันธ์ในทางลบเช่นกัน ความสัมพันธ์ออกมาในด้านไม่ดี เกิดจากกษัตริย์ไม่มีความเคารพในบุคคลที่เป็นสมณเพศจึงทำให้พระยากระทำการอันไม่สมควร ต่อนักบวชคือการสังฆา

ความสัมพันธ์ระหว่างพระยากับไพร่ที่ปรากฏในวรรณคดีก็เป็นความสัมพันธ์ในแง่ลบ เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ในด้านไม่ดี เกิดจากการที่พระยาคิดว่าตนเป็นใหญ่กว่าผู้ใด มีอำนาจเหนือกว่าผู้ใด ประชาชนจะต้องให้ความนับถือและยำเกรงตนเอง แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น ตนต้องการสิ่งใดทุกคนต้องทำให้ได้ดังต้องการ ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นที่ปรากฏในเรื่องเสียวสวดจึงสะท้อนบุคลิกลักษณะของ

พระยาเป็นลักษณะของสังคมไม่พึงประสงค์ เพื่อที่จะให้เป็นอุทาหรณ์แก่บุคคลในระดับชนชั้นปกครองได้พิจารณาและได้ตรองให้รอบคอบความสัมพันธ์ในระหว่างชนชั้นกษัตริย์กับชนชั้นที่ต่ำลงมาสะท้อนให้เห็นถึงกษัตริย์ที่ไม่อยู่ในทศพิธราชธรรมสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ที่อยู่ใต้การปกครอง

นอกจากนี้เนื้อหาในวรรณคดียังได้สะท้อนภาพทางสังคมของสองฝั่งโขง (ลาว ล้านนา และ อีสาน) ในสมัยนั้นให้เห็นว่า นิยมการปกครองแบบระบอบธรรมาธิปไตยหรือระบอบประชาธิปไตย ไม่นิยมการปกครองแบบระบอบอัตตาธิปไตยหรือเผด็จการ โดยเห็นว่าผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองบ้านเมืองนั้นต้องมีทศพิธราชธรรม โพร่ฟ้าประชาชนจึงจะมีความร่มเย็นเป็นสุข มีความกินดีอยู่ดี แต่ถ้าผู้ปกครองไม่ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมแล้ว ก็อาจใช้อำนาจในทางที่ผิดศีลธรรมได้ ทำให้ประชาชนเดือดร้อน

ส่วนการปกครองระบอบธรรมาธิปไตยหรือแบบประชาธิปไตยนั้นเจ้าเมืองหรือผู้ปกครองต้องมีพระทัยกว้างทรงยอมรับฟังความคิดของผู้อื่นบ้างและจะทรงยอมรับนับถือผู้มีปัญญา ไม่หลงในพระราชอำนาจของพระองค์เอง **ด้านกฎหมาย** ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกฎหมายของลาวในอดีตเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้เป็นเหตุผลอ้างอิงและเชื่อมโยงให้เห็นภาพที่เกิดขึ้นในวรรณคดีที่ผู้แต่งต้องการสื่อในยุคนั้น กฎหมายโบราณลาวกล่าวถึงความเชื่อเรื่องบุญในหลักธรรมทางศาสนาพุทธ ซึ่งผู้ปกครองนำมาอ้างเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดข้อบังคับกฎระเบียบต่างๆ เมื่อผสมผสานกับอำนาจของผู้ปกครองคือพระมหากษัตริย์ในกฎหมายพระธรรมศาสตร์ที่เผยแพร่เข้ามาในอาณาจักรล้านช้างพร้อมๆ กับพุทธศาสนาทำให้การกำหนดข้อบังคับในกฎหมายในยุคสมัยนั้นต้องเลือกกำหนดจากหลักธรรมทางพุทธศาสนาผนวกกับคำสั่งของพระมหากษัตริย์ที่มีการปรับเปลี่ยนแตกต่างจากกฎหมายฉบับอื่นๆ ทำให้ทราบว่ากฎหมายโบราณลาวมีการปรับเปลี่ยนไปตามผู้ปกครองในแต่ละยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและบรรทัดฐานของสังคมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับที่จะทำให้สังคมดำรงอยู่ได้กฎหมาย จึงไม่ใช่สิ่งที่สถิตแต่มีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอตามบริบทของสังคมและผู้มีอำนาจในการปกครองการหยิบยก

คำสอนชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ลบลัทธิได้มุ่งสอนคนอย่างเดียวนั้น ผู้แต่งน่าจะมีความใกล้เคียงในการใช้เป็นสิ่งที่ควบคุมจิตใจของคนอีกด้วย เพราะลักษณะของวรรณคดีเรื่องเสียวสวามีลักษณะคล้ายกับกฎหมายพระธรรมศาสตร์ล้านช้าง เพียงแต่กฎหมายพระธรรมศาสตร์มีกฎหมายมาตรา ต่าง ๆ ไว้ควบคุมบังคับคนให้ดำเนินวิถีชีวิตอยู่ในกฎระเบียบของรัฐ แต่วรรณคดีเรื่องเสียวสวามี “กฎแห่งกรรม” เป็นอุทาหรณ์ให้ทุกคนได้ตระหนักรู้ถึงการทำความดีได้ชั่วได้ชั่วอันเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ส่งผลต่อจิตใจของคนให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบแบบแผนและจารีตของสังคม ในสมัยพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราช เป็นยุคสมัยของการจัดระเบียบสังคมใหม่ พระองค์จึงมีการแก้ไขกฎหมายใหม่เพื่อให้ใช้ได้จริงกับคนในสังคม และทันสมัยขึ้น เพื่อใช้ควบคุมและจัดระเบียบสังคมล้านช้างโดยตรงกฎหมายในสมัยของพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชในแต่ละมาตราจะเป็นข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนจริง ๆ พระองค์ได้ร่างกฎหมายใหม่เกือบทั้งหมดเพื่อใช้ในการควบคุมคนในยุคสมัยนั้นจริง ๆ การรื้อร่างกฎหมายใหม่หมดแสดงว่าคนในยุคนั้นขาดระเบียบวินัยกันมาก จนไม่สามารถใช้กฎหมายเดิมมาใช้บังคับได้ ดังนั้น จึงต้องแก้ไขกฎหมายโดยตัดส่วนที่เป็นวินัยสงฆ์ออกเพราะในบางเรื่องไม่สามารถใช้กับฆราวาสได้จริง (ปิยฉัตรสินธุสอาด, 2540) นักปราชญ์จึงเข้าใจนัยคำสอนแห่งเบญจศีลและอุโบสถศีล ผู้จารวรรณคดีเรื่องเสียวสวามีตั้งใจนำเบญจศีลและอุโบสถศีล อันเป็นหลักคำสอนขั้นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนมาสอดแทรกไว้ในวรรณคดีเรื่องเสียวสวามี ข้อปฏิบัติบางประการเป็นอุทาหรณ์และสามารถนำไปเป็นแบบแผนในการดำเนินวิถีชีวิตของตนได้

ด้านครอบครัว สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของสังคมสองฝั่งโขง (ลาวล้านนาและอีสาน) ในสมัยนั้นว่า เป็นแบบสังคมรวม คือ พ่อ แม่ ลูก หลาน จะอยู่รวมกันและให้ความสำคัญกับครอบครัวในวรรณคดีเรื่องเสียวสวามี ได้แก่ พ่อมีลักษณะเอาใจใส่ดูแลลูกของตน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ใกล้ชิดของครอบครัวและความมีน้ำใจระหว่างพี่น้องรู้จักแบ่งปัน ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างลูกเขยและพ่อตา แม้อีกจะแต่งงานเป็นหลักเป็นฐานแล้ว ก็ยังไม่แยก

ครอบครัวออกไปอยู่ต่างหาก ยังคงอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ชั่วระยะเวลาหนึ่งก่อน และส่วนใหญ่ฝ่ายหญิงจะไปอยู่บ้านฝ่ายชาติ เมื่อพ่อแม่ แก่เฒ่า ลูกชายจะต้องรับหน้าที่เลี้ยงดูพ่อแม่ด้วยความกตัญญูรู้คุณ ผู้ชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัวจะต้องเป็นคนดีมีศีลธรรม เที่ยงธรรม และไม่หลงใหลภรรยาของตนจนเกินไป ต้องเป็นคนมีเหตุผล ชายใดบังเอิญไปได้ภรรยาที่ไม่ดี ถ้าไม่เที่ยงธรรมหรือเชื่อคำพูดของภรรยาจนเกินไปก็อาจทำให้ พ่อ แม่ ญาติพี่น้องของตนเกิดความเดือดร้อน กล่าวถึง การครองเรือนที่ผู้เป็นภรรยาต้องปรนนิบัติสามีด้วยการอยู่บ้าน ทำอาหารให้สามีรับประทาน เมื่อเวลาสามีออกไปนอกบ้าน เช่น ไปทำไร่ทำนา ก็จะเป็นผู้นำอาหารไปส่งให้สามี

ด้านการประกอบอาชีพ อาชีพส่วนใหญ่ที่ปรากฏจะเป็นอาชีพช่างฝีมือ รองลงมาคืออาชีพพ่อค้า แต่อาชีพที่ในวรรณคดียกย่องและกล่าวถึงความหลากหลายทางด้านสติปัญญาคืออาชีพรับราชการในสำนัก เช่นในเรื่องนายสำเภาซึ่งเป็นพ่อตาของเสียวสวามีอาชีพเป็นพ่อค้าล่องเรือสำเภาไปค้าขายยังที่ต่าง ๆ โดยใช้การคมนาคมทางน้ำล่องเรือสำเภาไปยังเมืองต่าง ๆ นาน ๆ จึงจะกลับบ้านสักครั้งหนึ่ง อาชีพพ่อค่านั้นนับว่าเป็นที่ได้รับการยอมรับอีกอาชีพหนึ่งในสังคม แต่ยังไม่เท่ากับอาชีพรับราชการ จะเห็นได้จากตอนที่เสียวสวาดแต่งงานกับลูกสาวของนายสำเภาแล้ว นายสำเภาหวังจะให้เสียวสวาดเป็นพ่อค้าแทนสืบไป แต่เสียวสวาดก็ได้ไปรับราชการในราชสำนักของพระยาจัมปาแทน จึงแสดงให้เห็นว่าความคิดของคนในสมัยนั้นยังมองว่าการรับราชการนั้นมั่นคงกว่าอาชีพพ่อค้า **ด้านความเชื่อ** มีนิทานหลายเรื่องที่มุ่งสอนให้สามัญชน ขนชั้นไพร่ ทาส ได้ตระหนักถึงเรื่อง “กฎแห่งกรรม” นิทานหลายเรื่องในวรรณคดีเรื่องเสียวสวาดสะท้อนให้เห็นถึงเรื่องการเอาวัดเอาเปรียบกันของกลุ่มชนที่มีอำนาจกับชนชั้น ไพร่ทาส ผู้ที่ถูกข่มเหง จะเป็นกลุ่มชนชั้น ไพร่ทาส นิทานทุกเรื่องจะชี้ให้เห็นว่ากลุ่มผู้มีอำนาจกดขี่ข่มเหงจะได้รับผลกระทบอย่างไร และกลุ่มชนชั้น ไพร่ทาสอันเป็นกลุ่มชนที่ถูกกระทำ ได้รับผลบุญอย่างไรชนชั้นไพร่ต้องเผชิญชะตากรรมกับความทุกข์เข็ญทั้งกายและจิตใจ อันเกิดจากการกดขี่ของผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยสถานะภาพของไพร่ทาสและข้าโอกาส มีอาจปฏิเสธหรือ

ร้องขอความเที่ยงธรรมใดๆได้ เรื่องราวต่าง ๆ จากนิทานไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมของตัวละคร ผลบุญ ผลกรรม ที่สืบจากพระธรรมเทศนาเสมือนเป็นการเน้นย้ำ ให้ทุกคนตระหนักในสถานภาพของตนที่ต้องเผชิญความทุกข์นานาประการนั้น เกิดจากผลกรรมของตนแต่ชาติปางก่อน เช่นเดียวกับตัวละครในนิทานเรื่อง ต่าง ๆ เป็นการตอกย้ำ ให้ไพร่ทาสยอมรับในสถานภาพอันต่ำต้อยต่ำ ของตนนั้นเกิดจากกรรมเก่า ซึ่งมีอาจหลีกเลี่ยงได้ สะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่อง การทำบุญคือ ผู้ให้ต้องให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจและเต็มใจและผู้รับต้องรับด้วยความบริสุทธิ์ใจและเต็มใจเช่นกัน จะต้องเต็มใจทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับ การทำบุญนั้นจะมีความเชื่อกันอยู่ว่า ใครทำบุญอะไรจะได้ผลบุญนั้น เช่น ทำบุญด้วยผ้าไตรจีวร เกิดมาชาติหน้าจะมีเสื้อผ้าที่สวยงามใส่ ทำบุญด้วยการสละทรัพย์และสร้างพระอุโบสถ เกิดมาชาติหน้าจะได้มีที่อยู่อาศัย การทำบุญด้วยแรงกายชาติหน้าจะได้มีบ่าวรับใช้ และเชื่อเรื่องโชคชะตาและ**ด้านศิลปกรรม** สมัยพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชเป็นยุคที่กำลังฟื้นฟู ด้านการเมืองและวรรณคดีของชาติ วรรณคดีเรื่องเสี้ยวสวาดจึงเป็นวรรณคดีเรื่องหนึ่งที่จารขึ้นเพื่อใช้อ่านและเทศน์ให้ประชาชนฟังในสมัยล้านช้าง สมัยก่อนวัดเป็นศูนย์กลางที่ชุมชนและพึ่งเทศน์ฟังธรรมกันของกลุ่มพุทธศาสนิกชนหรือเลกวัด ในสังคมล้านช้างมีมาตั้งแต่ในสมัยพระยาโพธิสาลราช (พ.ศ. 2062-2069) ซึ่งเป็นกษัตริย์พระองค์แรกที่มีการประกาศให้ชาวบ้านเลิกนับถือผี แล้วนับถือศาสนาพุทธแทน (กรมศิลปากร, 2531) ในตำนานอรัญคันทาน กล่าวถึง พระยาโพธิสาลราชได้เสด็จไปบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุพนมและได้สละไพร่ให้เป็น“ข้าโอกาส” จำนวน 3,000 คน การสละไพร่ให้เป็นข้าโอกาสและการสร้างวัดตามหัวเมืองต่าง ๆดำเนินมาเรื่อย ๆ จนถึงสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช (พ.ศ. 2093-2115) และในสมัยของพระเจ้าสุริยวงศาธรรมิกราชก็เช่นเดียวกัน การปฏิบัติตนในสังคมของข้าโอกาสมีอิทธิพลต่อข้อหนึ่งกล่าวว่า “วันศีล วันพระ ข้าโอกาสจะต้องจำศีลภาวนา ถือศีล 5 ศีล 8 นำดอกไม้ธูปเทียนบูชาพระธาตุ” อย่างไรก็ตามกลุ่มคนที่ต้องฟังธรรมหรือถือศีลในวันพระในสมัยก่อนคงมิได้จำกัดเพียงข้าโอกาสเท่านั้น เพราะในสังคมล้านช้างเป็นสังคมที่มีระบบชนชั้น โครงสร้างทางสังคมประกอบด้วยชนชั้นปกครอง ได้แก่ กษัตริย์ ข้าราชการสำนัก รวม

ถึงพระสงฆ์ด้วย และยังมีตำแหน่งท้าวฝ่าย ตาแสง กวานบ้าน และจำบ้าน ซึ่งเป็นชนชั้นปกครองที่มีอำนาจและใกล้ชิดกับไพร่ ทาส และข้าโอกาสที่สุดในวรรณคดีเรื่องเสียวสวาดได้ยกนิทานที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมไว้มากมายเรื่อง

ศีลห้าและศีลแปดจะช่วยให้สังคมอยู่กันอย่างสงบสุข ไม่มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีความเชื่อว่าผู้ใดปฏิบัติได้จะนำพาให้ชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ทำนองเดียวกันหากผู้ใดปฏิบัติไม่ได้ก็จะพบแต่ทางเสื่อม ดังตอนท้ายของนิทานเรื่องนี้เมื่อผู้คนไม่เลื่อมใส ไม่ศรัทธา ในศีลห้าและศีลแปดจะเกิดความวุ่นวายสุดท้ายก็จะเกิดไฟไหม้เผาผลาญทุกสิ่ง

ชาวบ้านสองฝั่งโขง (ลาว ล้านนาและอีสาน) มีความศรัทธาต่อพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า อันเนื่องมาจากการอบรมสั่งสอนให้ยึดมั่นต่อประเพณี เชื่อฟังและเคารพผู้มีคุณและผู้อาวุโส การมีความศรัทธาในพุทธศาสนาของชาวสองฝั่งโขง (ลาว ล้านนาและอีสาน) จะถูกปลูกฝังตั้งแต่ชั้นปกครองลงมา วัดเป็นแหล่งความรู้ทางการศึกษา ในขณะที่บ้านเป็นแหล่งที่อบรมสั่งสอนพื้นฐานทางสังคม เด็กชายเมื่อออกจากบ้านไปสู่วัดก็เพื่อการศึกษา อีกทั้งวัดยังเป็นแหล่งชุมชนของคนในชุมชน ในการที่จะมาประกอบพิธีทางศาสนาร่วมกัน

นิทานเรื่องศีล 5 ศีล 8 เป็นแนวประพฤติปฏิบัติสำหรับฆราวาส ซึ่งนำมาจากศีล 227 ข้อ ของพระภิกษุ ในงานบุญ ทุกวันพระ พระก็จะให้ศีลให้พรแก่ผู้ที่มาฟังเทศน์ ผู้ใดไม่ไปปฏิบัติตามครบทุกข้อ จะเรียกว่าศีลขาดและจะต้องไปรับศีลใหม่ในวันพระต่อไป

3. สรุปผลการวิจัย

1) ความเป็นมาของวรรณคดี ในยุคทองของพุทธศาสนาและวรรณคดีล้านนาราว ๆ พ.ศ. 2060-2066 เมื่อพระเจ้าโพธิสาลราชแห่งล้านช้างได้อภิเษกสมรสกับพระธิดาของพระเจ้าเกษเกล้ากษัตริย์เชียงใหม่ และได้นำพระไตรปิฎก ตลอดจนพระสงฆ์จากเชียงใหม่เข้าสู่ดินแดนล้านช้างเป็นจำนวนมาก ต่อมาราว พ.ศ. 2090 พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชของพระเจ้าโพธิสาลราช ก็ได้นำเข้าวรรณคดีชาดกและช่างฝีมือจาก

เชียงใหม่เข้าสู่ล้านช้างอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้เองล้านช้างจึงได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากล้านนาและอีสานสืบทอดจากล้านช้างอีกต่อหนึ่ง จึงเป็นการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เนื่องจากการที่ผู้คนต้องเดินทางติดต่อไปมาหาสู่กันส่วนมาก จึงมีโอกาสนำวัฒนธรรมติดตัวไปส่งสรรค์กับวัฒนธรรมอื่นได้ หรืออีกนัยหนึ่งการไปศึกษายังถิ่นอื่นจึงเป็นการไปแพร่กระจายวัฒนธรรมโดยตรง การรู้จักรักใคร่ และการแต่งงานกับคนต่างวัฒนธรรม การไปร่วมปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนา ถือได้ว่าเป็นการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น

ดังนั้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมที่ค้นพบจากการศึกษาจึงเป็นไปในแนวทางเดียวกันดังที่ ธวัช ปุณโณทก (2526) กล่าวว่า “ล้านนาดินแดนทางภาคเหนือของไทยกับล้านช้างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ในอดีตรวมอีสานอยู่ด้วย) ในปัจจุบันนี้เป็นกลุ่มสังคมและวัฒนธรรมที่มีความใกล้ชิดกันทางวัฒนธรรม จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ล้านนาและล้านช้าง มีความใกล้ชิดในการสืบทอดทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับ สุภัญญา ภัทราชัย (2543) กล่าวว่า “การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างสังคมใดสังคมหนึ่งทำให้เกิดปรากฏการณ์ในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของวรรณคดีจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่งย่อมจะเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่โบราณ วรรณคดีของสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ชิดกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กันย่อมปรากฏเรื่องที่คล้ายคลึงกัน”

2) ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมสองฝั่งโขงที่ปรากฏในวรรณคดีเสี้ยวवाद

แสดงให้เห็นภาพสังคมสมัยนั้นว่าสมาชิกในสังคมที่มีการแบ่งเป็นชนชั้นต่าง ๆ ชนชั้นเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในลักษณะเอารัดเอาเปรียบกัน สังคมจึงเกิดความขัดแย้งอยู่ตลอดเวลาเพราะอยู่ภายใต้อำนาจครอบงำของคนบางกลุ่มที่อยู่เหนือคนอื่น ๆ ในสังคม ดังนั้นภาพสังคมในสมัยนั้นจึงเป็นภาพของความไม่สงบสุขเพราะประชาชนถูกเอารัดเอาเปรียบจากชนชั้นปกครอง พระยาเปรียบเสมือนเทพ จะมีใครมาเทียบเท่าไม่ได้ ดังนั้นพฤติกรรมของพระยาที่สั่งฆ่าคน จึงเกิดขึ้นได้ในสมัยนี้ เพราะสังคมเป็นแบบชนชั้นการที่กษัตริย์ถูกมองเหมือนเทพ โดยมีความเชื่อในอำนาจ

ศักดิ์สิทธิ์ มีส่วนสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับระบบ การเมืองในสังคมวัฒนธรรมทุกแห่งทั่วโลก สัญลักษณ์ พิธีกรรม และตัวแทนแห่งความ ศักดิ์สิทธิ์มีอยู่ในระบบการเมืองทุกระบบ ความเกี่ยวพันเชื่อมโยงระหว่างระบบความเชื่อกับ การเมืองจึงเป็นปรากฏการณ์สากลที่เกิดขึ้นทุกหนแห่ง อำนาจของผู้นำในสังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ มักมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับสถานภาพอันศักดิ์สิทธิ์ของบุคคลเหล่านี้ ความชอบธรรมของอำนาจก็มักวางอยู่บนพื้นฐานของความศักดิ์สิทธิ์ นั่นคือการอ้างสิทธิธรรมโดยนัยแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นผู้นำกับอำนาจศักดิ์สิทธิ์ เช่น การเป็นผู้นำที่เทพเจ้าเลือกสรรส่งมา หรือการเป็นสมมุติเทพ จึงมีสิทธิ์สั่งฆ่าคนได้ทุกเมื่อ ขณะไม่ถูกใจบทลงโทษที่กำหนดจากพระมหากษัตริย์โดยตรง สังคมจึงเกิดความขัดแย้งอยู่ตลอดเวลาเพราะอยู่ภายใต้อำนาจครอบงำของคนบางกลุ่มที่อยู่เหนือคนอื่น ๆ ในสังคม สถาบันครอบครัวถูกใช้ปฏิบัติการกิจของสังคมในแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ การเมืองและศาสนา โดยเฉพาะ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เครือข่ายความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนด้านต่าง ๆ ตลอดจนการแบ่งเป็นพวกเป็นฝ่ายและความขัดแย้งในสังคม

ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมด้านการประกอบอาชีพแสดงให้เห็น อาชีพอาชีพขวานาที่ปรากฏในเนื้อหาของวรรณคดี เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อให้เห็นถึงความยากลำบากต้องคอยหนีจากธรรมชาติ ดังที่ว่า “ขวานา ไถไฉหลายวันแล้วดินจึงแห้ง” ซึ่งตอนท้ายของเรื่องสื่อให้เห็นถึงความร้ายแรงของภัยแล้งที่เกิดกับขวานา ในช่วงนั้นซึ่งชนชั้นปกครองมองไม่เห็น

อาชีพช่างทอง เป็นอาชีพที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีเศรษฐกิจดี ในเรื่องสื่อให้เห็นว่าสังคมสมัยนั้นนิยมประกอบอาชีพเป็นช่างทอง เนื่องจากอาชีวดังกล่าวได้คลุกคลีกับชนชั้นปกครอง อันได้แก่ กษัตริย์ ซึ่งก็ย่อมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการต้องการเข้าไปใกล้ชิดผู้มีอำนาจโดยใช้ความสามารถเป็นเครื่องต่อรองในการขับเคลื่อนชีวิตให้อยู่ในสังคม โดยผ่านระบบอุปถัมภ์ที่พระยามีให้ช่างทอง และอาชีพขวานาเป็นสัญลักษณ์ที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อให้เห็นว่าเป็นตัวแทนของชนชั้นได้ปกครอง ที่มีวินัยด้านการตรงต่อเวลาที่ต้องการสอนให้ชนชั้นปกครองอย่างพระยาที่ไม่รักษาเวลา

ในการเอาเสาลงหลุมจึงทำให้เสาไม่เป็นทองคำดังโหรทำนาย เสากลายเป็นทองคำในเรื่องนี้ต้องการสื่อให้เห็นประโยชน์ของการเป็นคนตรงต่อเวลาจะพบแต่สิ่งที่ดีและโอกาสที่ดี

4. อภิปรายผล

นครเวียงจันทน์เป็นเมืองหลวงของล้านช้างและเป็นศูนย์รวมอำนาจในการบริหารแผ่นดินอันประกอบด้วยเมืองน้อยใหญ่มากมาย ในยุคแรกเริ่ม ของการฟื้นฟู การเมืองการปกครองมิใช่เรื่องง่าย อีกทั้ง ข้าราชการ ไพร่ ทาส ก็คงต้องปรับตัวกับระบบการเมืองที่ผันผวนอยู่ตลอดเวลา จึงมีการกระจายอำนาจการปกครองดูแล และควบคุมไพร่ ทาส ไปสู่หัวเมืองต่าง ๆ โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางอำนาจ การใช้วัด และพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางอำนาจจึงเป็นการลดบทบาทและอำนาจทางการเมืองของเจ้าเมืองลงไปส่วนหนึ่งด้วย เพื่อมิให้เกิดการรวมตัวกันกระด้างกระเดื่องต่อเมืองหลวง พระสงฆ์ในสมัยนั้นถือเป็นชนชั้นปกครองเช่นเดียวกัน เพราะพระสงฆ์จะได้รับยกย่องจากคนทุกระดับชั้นในสังคมเป็นกลุ่มคนที่มีอิสระจากการควบคุม พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมพิจารณาตีความต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับชนชั้นปกครองตำแหน่งอื่น ๆ (ปิยฉัตร สันธูสอาด, 2540) จะเห็นว่าในสมัยล้านช้างตั้งแต่ สมัยพระเจ้าโพธิสารราช พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช มาจนถึงสมัยพระเจ้าสุริยวงศา ธรรมิกราช กษัตริย์ทุกพระองค์ทรงเป็นผู้อุปถัมภ์พระพุทธศาสนาคล้าย ๆ กัน ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองและแผ่ขยายวัดไปตามหัวเมืองต่าง ๆ ท้าวราช อาณาจักร ทรงสร้างวัดและสละไพร่ทาสให้เป็นข้าโอกาสไปทุกหนทุกแห่ง ถือเป็นนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่วัดอย่างเห็นได้ชัด พระสงฆ์เสมือนเป็นผู้มีอำนาจ แฝงทางการเมืองโดยมีกฎแห่งกรรมและคำสอนต่าง ๆ ตามหลักพุทธศาสนาเป็น เครื่องมือในการควบคุมจิตใจคนให้ยึดมั่นและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การควบคุมจิตใจคนเป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง ซึ่งบางครั้ง อำนาจทางกฎหมายมีอาจเข้าถึงได้ ง่ายในยุคที่มีอาจพึ่งพาอำนาจรัฐได้ คงจะมีแต่เพียงพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์ เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงจิตใจของคนกับอุดมการณ์ของรัฐสามารถโน้มน้าวจิตใจของคน

ให้ประพจน์ปฏิบัติตนอยู่ในอีตลีสสอง คองสปีส์ อีกทั้ง ยังมีความศรัทธาในจริยวัตรของพระสงฆ์อีกประการหนึ่ง จึงทำให้คนเข้าถึงหลักคำสอนได้ง่ายขึ้นการใช้วรรณคดีเรื่องเสียวสวาดในการควบคุมจิตใจคนและเอื้อประโยชน์ต่อการจัดระเบียบทางสังคมและระบบการปกครองของกษัตริย์ล้านช้างได้คณานัการ พระสงฆ์ และนักปราชญ์ตามหัวเมืองต่าง ๆ

5. เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (2531). **พื้นอีสาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

กิติรัตน์ ยศธรสวัสดิ์. (2547). **เสียวสวาด (เฉลียวฉลาด): การเปรียบเทียบฉบับล้านนา**กับฉบับอีสานเชิงคติชนวิทยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ขุนพรมประศาสน์. (2510). **เสียวสวาสดีคำกลอน**. อุบลราชธานี : ศิริธรรมการพิมพ์.

ชุดิมา สัจจานนท์. (2543). **การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณค่าวรรณกรรมไทย**. หนังสือชุดงานวิจัยด้านภาษาไทย, อันดับที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

นางลักษณ์ ขุนทวี. (2529). **การศึกษาคุณค่าวรรณกรรมอีสานเรื่องเสียวสวาสดี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

นิรมล เกิดมงคล. (2542). **การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องเฉลียวฉลาด ฉบับล้านนา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ระวีวรรณ อินทร์เทียม. (2524). **เสียวสวาด : การศึกษาเชิงวิเคราะห์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปกร.

สมยศ พุ่มหว่า. (2534). **สังคมวิทยาชนบทกับการพัฒนา**. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สาโรช บัวศรี. (2531). **วัฒนธรรมประจำชาติ**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.

สีลา วีระวงส์. (2516). **หนังสือเสียวสวาด**. ม.ป.ท.

โสภี อุ่นทะยา. (2551). กฎหมายโบราณลาว : สังคมลาวปี ค.ศ. 1353-1695.

วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
อมรา พงศาพิชญ์. (2537). สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.